Міністерство освіти і науки України

Державний торговельно-економічний університет

Вінницький торговельно-економічний інститут

Бібліотека

Методичні рекомендації щодо оформлення бібліографічного опису для списку використаної літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

(оновлені та доповнені)

Вінниця 2024

УДК 025.32(072)

М 54

Укладачі: Карпусь Л. В., завідувач інформаційно-бібліографічного відділу;
Чорна Т. І., провідний бібліограф

Відповідальна за випуск Прутська Н. О.,
завідувач бібліотеки ВТЕІ ДТЕУ

Методичні рекомендації щодо оформлення бібліографічного опису для списку використаної літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (оновлені та доповнені) / уклад. : Л. В. Карпусь, Т. І. Чорна; відп. за вип. Н.О. Прутська. . – Вінниця : ВТЕІ ДТЕУ, 2024. – 17 с.

У методичних рекомендаціях подано відомості щодо методики складання списку використаної літератури та наведено приклади оформлення бібліографічного опису джерел інформації з урахуванням вимог чинного стандарту.

Рекомендації розраховані на науковців, докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти, бібліотечних працівників та інших категорій користувачів.

УДК 025.32(072)
М 54

Бібліографію подужає лише людина, яка постійно рухається вперед: думаюча, терпляча, наполеглива і допитлива

Діомідова Г. М.

ДСТУ 8302:2015.

Бібліографічне посилання.

Загальні положення та правила складання.

З метою надання практичної допомоги науковцям, докторантам, аспірантам, здобувачам вищої освіти правильно скласти бібліографічний опис документу і оформити бібліографічний список використаної літератури інформаційно-бібліографічним відділом бібліотеки ВТЕІ ДТЕУ підготовлено методичні рекомендації щодо особливостей застосування вимог цього стандарту при складанні бібліографічного опису.

Зазначений новий стандарт установлює види бібліографічних посилань, що є частиною довідкового апарату документа та наводяться у формі бібліографічного запису, а також визначає правила та особливості складання і розміщення відповідних записів. Поширюється дія стандарту на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації.

Стандарт не замінює ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», однак він дозволяє значно спростити укладання переліків посилань.

Цей стандарт установлює основні види бібліографічних посилань, загальні положення, а також правила складання та розміщування в документах. Поширюється на посилання в документах незалежно від носія інформації та призначено авторам творів, видавцям, фахівцям редакцій тощо.

У тексті стандарту використано термін «**бібліографічне посилання»** – це сукупність бібліографічних відомостей про цитований у тексті документа інший документ. Об’єктом бібліографічного посилання можуть бути усі види опублікованих і неопублікованих документів, їхні окремі складники або групи документів на будь-яких носіях інформації.

В загальних положеннях стандарту замість знаку «крапка й тире» («.– »), який розділяє зони бібліографічного опису, в посиланні рекомендовано застосовувати знак «крапка» («.»).

У заголовку запису подають відомості про одного, двох чи трьох авторів, при цьому імена цих авторів у бібліографічному описі за навскісною рискою не повторюють.

У посиланнях на складник документа у формі аналітичного бібліографічного опису розділовий знак «дві навскісні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про назву документа, в якому розміщено складник, виділяти шрифтом (наприклад, курсивом).

Бібліографічні посилання розрізняють залежно від складу елементів бібліографічного запису - **повне** та **коротке.** Повне містить усі обов'язкові елементи для загальної характеристики й пошуку об'єкта посилання. Коротке містить частину обов'язкових елементів, які використовують тільки для пошуку об'єкта посилання.

Бібліографічне посилання розрізняють за місцем розташування в документі: **внутрішньотекстове, підрядкове, позатекстове.** За повторністю наведення посилань на один і той самий об'єкт розрізняють **первинне** та **повторне** посилання.

Внутрішньотекстове бібліографічне посилання застосовують, якщо значну частину відомостей про об'єкт посилання внесено до тексту документа. Використовують для зручнішого читання тексту. Особливості: розміщують безпосередньо в тексті документа та подають у круглих дужках. Знак «крапка й тире» («.– ») замінюють знаком «крапка» («.»). Рекомендовано складати в короткій формі.

Підрядкове бібліографічне посилання на джерела інформації використовують за умов, якщо всередині тексту документа його розмістити неможливо, також щоб не переобтяжувати текст та не ускладнювати його читання. Розміщують як примітку в нижній частині сторінки, відмежовуючи від основного тексту горизонтальною рискою, пов'язують із текстом документа за допомогою знаків виноски, які подають на верхній лінії шрифту після відповідного фрагмента в тексті та перед підрядковим посиланням. Знаки виноски відокремлюють від тексту проміжком.

Підрядкове бібліографічне посилання можна наводити у повній або короткій формі. Коротку форму застосовують, якщо частину відомостей про джерело цитування подано в тексті. Відомості про згадуваний документ, опублікований іншою мовою, у посиланнях наводять мовою оригіналу.

У **підрядковому посиланні на електронний ресурс** за наявності в тексті бібліографічних відомостей, що його ідентифікують, дозволено зазначати тільки електронну адресу, використовуючи замість слів «Режим доступу» абревіатуру Уніфікованого локатора ресурсів («URL»).

У внутрішньотекстовому та підрядковому бібліографічних посиланнях на складник документа, наприклад статтю з журналу, дозволено зазначати

бібліографічні відомості тільки про документ і номер сторінки – за наявності в його тексті відомостей про автора та назву.

Позатекстове бібліографічне посилання використовують переважно у наукових виданнях у разі багаторазових посилань на одні й ті самі документи задля уникнення повторного подання однакових бібліографічних записів або через їхню велику кількість, нумерують у межах усього документа, застосовуючи наскрізне нумерування (арабськими цифрами).

Позатекстове бібліографічне посилання пов'язують із фрагментом тексту документа, до якого воно належить, за допомогою знаків виноски, які або виносять на верхню лінію шрифту після відповідного тексту та перед позатекстовим посиланням, або складають в одну лінію зі шрифтом основного тексту у квадратних дужках у тексті та без дужок перед позатекстовим посиланням.

Якщо в тексті згадують конкретну частину тексту документа, то після неї можна зазначати у квадратних дужках [ ] порядковий номер позатекстового бібліографічного посилання та сторінку, на якій подано цей об'єкт посилання [2, С. 99 ; 2, С. 135]. Між поданими відомостями проставляють знак «кома» («,»).

Якщо записи не нумеровано, в тексті, у квадратних дужках, після згадування подають відомості, що є достатніми для ідентифікації об'єкта посилання (ім'я автора, назва документа тощо). Якщо посилання в тексті подають на документ, авторами якого є одна, дві чи три особи, у квадратних дужках зазначають їхні прізвища, розділяючи знаком «кома» («,»).

Якщо посилання в тексті подають на документ, авторами якого є чотири та більше осіб, у квадратних дужках зазначають тільки його назву.

Дозволено у посиланні в тексті скорочувати довгі назви документів, позначаючи останні видалені слова назви знаком «три крапки» («…»).

Якщо в тексті є посилання на таку саму книгу того самого автора, але видану в іншому році, після прізвища автора зазначають відомості про рік її виходу у світ та сторінки, на яких подано об'єкти посилань, розділяючи ці відомості знаком «кома» («,»). [Парфьонов, 2008, с. 56] ; [Парфьонов, 2014, с. 230].

Повторне бібліографічне посилання може бути **внутрішньотекстовим**, **підрядковим** і **позатекстовим**.

Повторне бібліографічне посилання на один і той самий документ наводять у скороченій формі за умови, що всі потрібні для ідентифікації та пошуку цього документа бібліографічні відомості зазначено у первинному посиланні на нього.

У повторному внутрішньотекстовому посиланні на документ, авторами якого є одна, дві або три особи, подають заголовок бібліографічного запису, основну

назву та номер сторінки. Також у внутрішньотекстовому повторному посиланні на іншу сторінку одного й того самого документа до слів «Так само» додають номер цієї сторінки.

У **повторному підрядковому посиланні** на документ, авторами якого є одна, дві або три особи, подають заголовок бібліографічного запису, основну назву та номер сторінки.

Якщо у повторному підрядковому посиланні, поданому не після первинного, є бібліографічний запис на один і той самий документ, в ньому подають заголовок бібліографічного запису, а основну назву та наступні за нею повторювані елементи замінюють скороченими словами: «Зазнач. твір».

Якщо первинне й повторне бібліографічні посилання на одну й ту саму сторінку документа розміщено одне за одним, текст повторного посилання замінюють словами «Там само».

Якщо у складі первинного та повторного позатекстових посилань, наведених одне за одним, є аналітичні бібліографічні записи на різні публікації, які розміщено в одному й тому самому періодичному чи продовжуваному виданні, у повторному посиланні замість бібліографічних відомостей про цей документ, що збігаються з відомостями у первинному посиланні, наводять слова «Там само».

У посиланні на документ, авторами якого є чотири та більше осіб, подають основну назву та номер сторінки.

Якщо в бібліографічному посиланні використано кілька об’єктів посилання, їх об’єднують в одне – **комплексне бібліографічне посилання.**

Комплексні посилання можуть бути внутрішньотекстовими, підрядковими, позатекстовими, а також можуть містити первинні та повторні посилання.

Бібліографічні посилання у складі комплексного посилання розділяють між собою знаком «крапка з комою» («;»).

Якщо кілька бібліографічних посилань у складі комплексного мають ідентичні заголовки, у другому й наступних посиланнях ці заголовки можна замінити словами: «Його ж», «її ж», «їх же».

У комплексному посиланні ідентичні заголовки можна не наводити. У цьому разі після заголовка в першому посиланні ставлять знак «двокрапка» («:»), а перед основною назвою наступного посилання проставляють його порядковий номер.

Також складають **бібліографічні посилання** як на **електронні ресурси** загалом, так і на їхні складники. Джерелами інформації є титульний екран, основне меню, головна сторінка сайту чи порталу, що містять відомості про автора, назву, відповідальність, версію, місце та рік видання. Необхідні для пошуку та характеристики електронного ресурсу - це відомості про доступ, дата

оновлення документа або його частини, електронна адреса, дата звернення до документа.

Для позначення електронної адреси електронного ресурсу в примітці дозволено замість слів «Режим доступу» застосовувати абревіатуру Уніфікованого локатора ресурсів «URL».

Відомостям про дату останнього оновлення електронного ресурсу передують слова «Дата оновлення», які в бібліографічному посиланні наводять перед відомостями про режим доступу.

Якщо електронний ресурс має унікальний ідентифікатор цифрового об’єкта DOI або інший постійний ідентифікатор, замість електронної адреси рекомендовано зазначати його ідентифікатор. Після електронної адреси подають відомості про дату звернення до електронного ресурсу в круглих дужках після слів «дата звернення».

Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел згідно Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Книги

Один автор

1. Бородкіна Н. О. Маркетинг : навч. посіб. Київ : Кондор, 2022. 362 с.

2. Даценко Г. В. Фінансова безпека підприємств: методи підвищення та механізми фінансового контролю : монографія. Хмельницький : ХНУ, 2019. 326 с.

3. Іванова Л. О. Маркетинг готельного і ресторанного господарства : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2019. 214 с.

4. Парсяк В. Н. Маркетинг: сучасна концепція та технології : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 326 с.

5. Цибульська Е. І. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Київ : Кондор, 2021. 348 с.

6. Череп О. Г. Маркетинг : навч. посіб. Київ : Кондор, 2021. 728 с.

Два автори

1. Говорушко Т. А., Стецюк В. М. Страхування : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2021. 324 с.

2. Діксіт А. К., Нейлбафф Б. Д. Мистецтво стратегії = The Art of strategy : посібник з теорії гри в житті та бізнесі / пер. з англ. А. Богоніс. Львів : Видавництво Старого Лева, 2020. 606 с.

3. Липчук В. В., Погребняк Л. В. Маркетингові дослідження : посібник. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2020. 348 с.

4. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Менеджмент соціальної роботи. Теорія і практика : навч. посіб. 3-тє вид., перероб та допов. Київ : Каравела, 2020. 296 с. (Вища освіта в Україні).

5. Онищук Н. В., Мазуркевич І. О. Стратегічний маркетинг в туризмі : навч. посіб. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. 260 с. + Електронна копія.

6. Палеха Ю. І., Палеха О. Ю. Маркетинг інформаційних продуктів і послуг : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2022. 480 с.

7. Пєтков В. П., Торяник В. М. Менеджмент у державному управлінні : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Негодченка. Херсон : Гельветика, 2021. 404 с.

8. Поліщук І. І., Середницька Л. П. Управління продажем та мерчандайзинг = Sales management and merchandising : опорний конспект лекцій. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. 196 с. + Електронна копія.

Три автори

1. Балабанова Л. В., Холод В. В., Балабанова І. В. Стратегічний маркетинг : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 632 с.

2. Копич І. М., Сороківський В. М., Стефаняк В. І. Математичні моделі в менеджменті та маркетингу : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 376 с. (Вища освіта в Україні).

3. Мізюк Б. М., Тучковська І. І., Артищук І. В. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2022. 373 с.

4. Петрович Й. М., Галаз Л. В., Процак К. В. Теорія організації : підручник / за заг. ред. Й. М. Петровича. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2021. 336 с. (Вища освіта в Україні).

5. Смерічевська С. В., Жаболенко М. В., Чернишева С. В. Маркетинг і логістика: концептуальні основи та стратегічні рішення : навч. посіб. / за ред. С. В. Смерічевської. 3-тє вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2022. 547 с.

6. Старченко Г. В., Калінько І. В., Косач І. А. Операційний менеджмент : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 232 с.

Чотири і більше авторів

1. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. / Г. Даценко та ін. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2021. 416 с. + Електронна копія.

2. Кузнецова Т. О., Янковська Л. А., Савіна Н. Б., Семчук Ж. В. Менеджмент: теорія та практика : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2021. 293 с. (Вища освіта в Україні).

3. Липчук В., Дудяк Р., Бугіль С., Янишин Я. Маркетинг : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Липчука. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2022. 456 с.

4. Мостенська Т. Л., Новак В. О., Луцький М. Г., Ільєнко О. В. Менеджмент : підручник. 2-ге вид. Київ : Кондор, 2021. 757 с.

5. Мошек Г. Є., Ковальчук М. М., Поканєвич Ю. В., Погодаєв І. В., Сиваненко Г. П., Соломко А. С., Юрківська Т. Р. Менеджмент : навч. посіб. / за заг. ред. Г. Є. Мошека. 2-ге вид., допов., перероб. Київ : Ліра-К, 2020. 548 с.

6. Операційний менеджмент : навч. посіб. / В. Г. Воронкова та ін. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2021. 439 с. (Вища освіта в Україні).

7. Страпчук С. І., Миколенко О. П., Попова І. А., Пустова В. В. Менеджмент : навч. посіб. Львів ; Харків : Новий Світ -2000, 2021. 356 с.

Без автора

1. Маркетинг в підприємницькій діяльності та управління продажем логістичних послуг : підручник / за заг. ред. С. Л. Литвиненка, Т. В. Кайдакової. Київ : Кондор, 2022. 280 с.

2. Маркетингова діяльність підприємств: сучасний зміст : монографія / за заг. ред. Н. В. Карпенко. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 252 с.

3. Міжнародний маркетинг = International marketing : опорний конспект лекцій / розроб. А. Танасійчук. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2020. 196 с. + Електронна копія.

4. Основи менеджменту. Теорія і практика : навч. посіб. / авт.: Г. Є. Мошек, І. П. Миколайчук, Ю. І. Палеха, Ю. В. Поканєвич, А. С. Соломко, О. В. Коваленко, Н. В. Коваленко, В. С. Ціпуринда, Г. П. Сиваненко, О. І. Бєлова ; за заг. ред. Г. Є. Мошека. Київ : Ліра-К, 2021. 528 с.

5. Промисловий маркетинг: формування професійних компетенцій у майбутніх маркетологів : підручник / за ред. М. В Вачевського. Київ : Кондор, 2021. 486 с.

6. Стратегічний маркетинг : навч. посіб. / авт.: Я. С. Ларіна, О І. Бабічева, Л. В. Романова, Н. М. Антофій ; за ред. Я. С. Ларіної. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2022. 364 с.

Багатотомні видання

1. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи: у 3-х т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2020. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. В. Ільїна. 568 с.

2. Дендрофлора України. В 12 т. Дикорослі та культивовані дерева і кущі. Покритонасінні / Л. І. Перхоменко. Київ : Наукова думка, 2022. Т. 2. 200 с.

3. Енциклопедія рослин / редкол.: І.М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2023. Т. 8. 812 с.

Автореферати дисертацій

1. Вахненко О. О. Нелінійна динаміка багатокомпонентних структурованих низьковимірних систем : автореф. дис. … д-ра фіз.-мат. наук : 01.04.02. Київ, 2021. 36 с.

2. Скарга О. О. Транснаціоналізація туристичних послуг в умовах глобалізації : автореф. дис. … канд. екон. наук : 08.00.02. Маріуполь, 2022. 22 с.

Дисертації

1. Павлюк О. О. Розвиток систем банківського нагляду в країнах Центральної та Східної Європи : дис. … д-ра екон. наук : 08.00.02. Київ, 2022. 480 с.

2. Урба С. І. Пріоритети та інструменти розвитку аграрного сектора в системі забезпечення економічної безпеки України : дис. … д-ра екон. наук : 08.00.03. Львів, 2021. 562 с.

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України: станом на 01.01.2020 : офіційний текст. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 89-102

2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 18 берез. 2020 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.

3. Про деякі заходи з підготовки до переговорного процесу зі вступу України до Європейського Союзу : Указ Президента України від 08.11.2023 № 744/2023. URL : https://www.president.gov.ua/documents/7442023-48833.

4. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII. *Відомості Верховної Ради України.* 2022. № 21. С. 81-96.

5. Про премію Верховної Ради України молодим ученим : Постанова Верховної Ради України від 05.02.2019 р. № 2675-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2675-19#Text.

Архівні документи

1. Наукове товариство ім. Шевченка. *Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника. НАН України.* Ф.1. Оп.1. Спр. 78. Арк. 1-7.

2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. *ЦДАВО України* (Центр. держ. архів. вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп.1. Спр. 8-12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1-3.

Стандарти

1. ДСТУ 8302-2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 2016-07-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с.

2. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ІБО 4:1984, ІБО 832:1994, NEQ).

[На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).

Патенти

1. Відстійник з гідрофобним фільтром для очищення зворотних пластових вод : пат. 112504 Україна : C02F 1/40, B01D 17/022, B01D 17/028, C02F 101/32. № 201507709; заявл. 03.08.2020; опубл. 12.09.2021, Бюл. № 17 (кн. 1). 104 с.

2. Пасивний імітансний логічний LC-елемент: пат. 113235 Україна: МПК НОЗК 19/00. № 201605801; заявл. 30.05.21; опубл.25.01.22, Бюл. №2. 5 с.

Препринти

1. Математика і міфи – кількісний підхід до порівняльної міфології / Ю. В. Головач та ін. Львів : Ін-т фізики конденс. систем НАН України, 2021. 28 с. (Препринт. І-т фізики конденс. систем НАН України; ICMP–18–01).

2. Сорокін С. В. Практична граматика турецької мови. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2022. Ч. 1. 358 с. (Препринт. Київ. нац. лінгв. ун-т).

Бібліографічні покажчики

1. Даценко Ганна Василівна. До 55-річчя Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ : бібліогр. покажч. / уклад.: Л. В. Карпусь, Т. І. Чорна ; відп. за вип. Н. О. Прутська; б-ка Вінниц. торг.-екон. ін-ту ДТЕУ. Вінниця : ВТЕІ ДТЕУ, 2023. 42 с. (Серія «Нехай не згасне світ науки»).

2. Нікітішин Андрій Олександрович. До 55-річчя Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ : бібліогр. покажч. / уклад.: Л. В. Карпусь, Т. І. Чорна ; відп. за вип. Н. О. Прутська; б-ка Вінниц. торг.-екон. ін-ту ДТЕУ. Вінниця : ВТЕІ ДТЕУ, 2023. 27 с. (Серія «Нехай не згасне світ науки»).

3. Хачатрян Валентина Валентинівна. До 55-річчя Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ : бібліогр. покажч. / уклад.: Л. В Карпусь, Т. І. Чорна ; відп. за вип. Н. О. Прутська; б-ка Вінниц. торг.-екон. ін-ту ДТЕУ. Вінниця : ВТЕІ ДТЕУ, 2023. 38 с. (Серія «Нехай не згасне світ науки»).

Частина видання: книги

1. Ярошевич Н. Б., Чубка О. М., Якимів А. І. Інструменти боргового фінансування суб'єктів підприємництва в Україні: правовий статус, структурна динаміка, податкові наслідки. *Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку національного господарства* : монографія / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. Дніпро, 2022. С. 55–89.

2. Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. *Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані* : підручник / за ред.: О. В. Козаченко, Є. Л. Стрельцов. Миколаїв , 2023. С. 87-109.

3. O'Neil J. M., Egan J. Men's and women's gender role journeys: A metaphor for healing, transition, and transformation. *Gender issues across the life cycle* / ed. B. R. Wainrib. New York, NY : Springer, 2023. P. 107-123.

Частина видання: матеріалів, конференцій (тези, доповіді)

1. Даценко Г. В. Парадигми та паралелі системи внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту. *Глобалізаційні виклики розвитку національних економік* : тези доп. II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 19 жовт. 2021 р. Київ, 2021. С. 217-221.

2. Нікітішин А. О. Формування податкової політики у системі фінансової безпеки держави. *Фінансова політика як складова економічного розвитку* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 15-16 квіт. 2020 р. Київ, 2020. С. 78-80.

3. Хачатрян В. В. Особливості використання хмарних технологій в наукових дослідженнях. *Професійна компетентність педагога в умовах оновлення змісту освіти та вимог ринку праці* : зб. тез доп. V Всеукр. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 27 січ. 2022 р. Вінниця, 2022. Ч. 1. С. 117-120.

4. Wu C. K., Makhlouf M. M. Predicting the response of Aluminium casting alloys to heat treatment. Light Metals 2011: Proceedings of the technical sessions presented by the TMS Aluminium Committee at the TMS 2020 Annual Meeting &Exhibition, San Diego, California, USA, 27 February-3 March, 2021. Hoboken, 2021. P. 834-836.

Методичні матеріали

1. Податкова система = The tax system : робоча програма; освіт. ступінь «молодший бакалавр» : галузь знань 07 «Управління і адміністрування» : спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» : освіт. прогр. «Фінанси, банківська справа та страхування» / розроб. А. Нікітішин. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. 23 с. + Електронна копія.

2. Внутрішньогосподарський контроль = Internal control : метод. рек. до самост. роб.; для всіх галузей знань та спеціальностей / розроб. Г. В. Даценко. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. 29 с. + Електронна копія.

3. Міжнародні економічні відносини = International economic relations : метод. рек. до самост. роб.; освіт. ступінь «бакалавр» : галузь знань 29 «Міжнародні відносини» : спец. 292 «Міжнародні економічні відносини» : освіт. прогр. «Міжнародний бізнес» / розроб.: В. Хачатрян, В. Стратійчук. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. URL: http://10.0.2.150/docs/2023/10_2023/MEV.pdf.

Статті з періодичних видань

1. Антонюк В. Інтеграція вищої освіти України в європейський освітній простір для розвитку людського капіталу. *Журнал європейської економіки*. 2021. № 3. С. 573-595.

2. Величко О. Р., Лисенко Д. П. Відшкодування матеріальних витрат. *Все про бухгалтерський облік*. 2023. Квітень. С. 16.

3. Успіх Української Асоціації Маркетингу - не випадковість, а закономірність!. *Маркетинг в Україні*. 2022. № 6. С. 4-9.

4. Хаустов В. К., Мартинів І. П. Інтелектуальна власність - потенціал інноваційного розвитку України. *Економіка України*. 2021. № 1. С. 69-83.

Статті з наукових збірників

1. Бабіна В. О. Особистісна ефективність професійного успіху майбутніх фахівців. *Інтерактивний освітній простір ЗВО* : матер. Всеукр. наук.-практ. вебінару, м. Вінниця, 27 квіт. 2020 р. Вінниця, 2020. С. 52-55.

2. Даценко Г. В. Парадигми та паралелі системи внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту *Глобалізаційні виклики розвитку національних економік* : тези доп. II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 19 жовт. 2021 р. Київ, 2023. С. 217-221.

Електронні ресурси

Книги

1. Поліщук І. І. Маркетинговий потенціал в системі управління підприємством. : монографія. Вінниця : ВРВ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. 354 с. URL: https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=27594.pdf.

2. Поліщук І. І., Довгань Ю. В. Стратегія підприємства та вплив маркетингу на її формування. Маркетинг, підприємництво і торгівля: сучасний стан, напрямки розвитку : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2022. С. 347-360. URL: https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=27377.pdf.

3. Танасійчук А. М. Міжнародний маркетинг = International marketing : опорний конспект лекцій. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2020. 196 с. URL: https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=27243.pdf.

Статті з періодичних видань

1. Воронкова В., Нікітенко В., Метеленко Н. Еволюція концепції від смарт-освіти до смарт-економіки та смарт-бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2206/2130.

2. Гузар У. Є., Тихоновський М. Ю. Аспекти формування комплексу маркетингу на підприємствах сфери гостинності в сучасних умовах. *Інфраструктура ринку*. 2023. Вип. 73. С. 192-197. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/73_2023/34.pdf.

3. Іванова І. В., Боровик Т. М., Залозна Т. Г., Руденко А. Ю. Використання штучного інтелекту в маркетингу. *Маркетинг і цифрові технології*. 2023. Т. 7, № 2. С. 32–42. URL: https://mdt-opu.com.ua/index.php/mdt/article/view/300/194.

4. Янчук Т., Боєнко О. Впровадження CRM-систем як засіб підвищення ефективності маркетингової діяльності. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2269/2192.

Статті з наукових збірників

1. Горанська К. С. Система соціальної політики та соціальних гарантій Вінницького регіону. *Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України* : зб. наук. пр. IX Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Вінниця, 16 черв. 2022 р. Вінниця, 2022. С. 354–360. URL: http://10.0.2.150/docs/Zbirnyky_konferents/2020/Suchas.%20stan%20ta%20perspekt.%20rozv.%20fin.%20syst.%20Ukrainy.pdf.

2. Мазуркевич І. О. Особливості оцінки ефективності господарської діяльності закладів ресторанного господарства. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України* : зб. наук. пр. VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 03 черв. 2021 р. Вінниця, 2021. Ч. 3. С. 208-220. URL: https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=26117.pdf.

3. Мазуркевич І. О., Вівсюк І. О. Сутність потенціалу підприємств готельного бізнесу. *Теоретичні та практичні аспекти соціально-економічних наукових досліджень* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 30 жовт. 2020 р. Київ, 2020. С. 175-177. URL: https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=26138.pdf.

4. Яблочнікова В. Новітні онлайн платформи для вивчення іноземних мов. *Актуальні проблеми сучасної транслятології, лінгвокраїнознавства та теорії міжкультурної комунікації* : зб. матер. VII Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. з міжнар. уч., м. Вінниця, 4 жовт. 2023 р. Вінниця, 2023. Ч. 1. С. 78–81. URL: http://10.0.2.150/docs/Zbirnyky_konferents/2022/Aktualni%20problemy%20VII%201%202022.pdf.

Законодавчі документи

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 18 берез. 2020 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.

2. Про затвердження Правил охорони електричних мереж : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2022 р. № 1455. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1455-2022-%D0%BF#Text.

Вебсайт

1. Місто Вінниця. *Вінницька міська Рада* : вебсайт. URL: https://www.vmr.gov.ua/misto-vinnytsia.

2. Рівні вищої освіти та наукові ступені. *Міністерство освіти і науки* : вебсайт. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/rivni-vishoyi-osviti-ta-naukovi-stupeni.

Список використаної літератури

1. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання : ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. – [Чинний від 2008-04-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – III, 7 с. – (Національний стандарт України) (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

2. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) : ДСТУ 3582-2013. – [Чинний від 22.08.2013]. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – 15 с. – (Національний стандарт України). – [На заміну ДСТУ 3582-97].

3. Бібліографічні посилання: загальні положення та правила складання (ДСТУ 8302:2015) [Електронний ресурс] : презентація / Наук. б-ка НаУКМА ; уклад. Т. О. Патрушева. – Київ, 2016. – Режим доступу : https://www.slideshare.net/naukmalibrary/83022015.

4. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання. – Чинний від 2016–07– 01. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 16 с.

5. Кушнаренко Н. М. Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнаренко, В. К. Удалова. – 4-те вид., перероб. і допов. – Київ : Знання, 2006. – 334 с.

6. Оформлення бібліографічних посилань у наукових роботах (за ДСТУ 8302:2015) : презентація / Бібліотека Київського університету ім. Бориса Грінченка ; уклад. С. І. Гузенко. – Київ, 2017. – Режим доступу: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/seminar/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%208302.pdf.

7. Оформлення бібліографічних посилань у наукових роботах [Електронний ресурс] : методичний порадник / автори-укладачі: І. Костина, В. Каленська, О. Олаборі ; ред. Н. Левченко. - Київ : Науково-технічна бібліотека Національного університету харчових технологій, 2017. - 31 с. - Режим доступу: http://library.nuft.edu.ua/inform/poradnyk.pdf.

8. Приклади оформлення списку використаних джерел, відповідно до ДСТУ 8302:2015 [Електронний ресурс] / Наук. б-ка Нац. юрид. ун-ту ім. Ярослава Мудрого; уклад. О. І. Самофал. - Харків, 2017. – Режим доступу : http://library.nlu.edu.ua/biblioteka/sait/nauka/gost/spisok-DSTU.pdf.

9. Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій [Електронний ресурс] : наказ від 12 січ. 2017 р. № 40 / Україна. М-во науки і освіти. - Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17.

10. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – 3-тє вид., випр. та допов. – Рівне, 2011. - 231 с.